

תזריע-מצורע: בידוד המצורע

ויקרא פרשת תזריע פרק יג

(מה) וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הִנֵּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרָמִים וְרָאִשוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ וְעַל שָׂפָם יַעֲטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא:
(מו) כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הִנֵּגַע בּוֹ יְטָמֵא טָמֵא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ: ס

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טז עמוד ב

בעא מיניה רבי שמואל בר נדב מרבי חנינא, ואמרי לה רבי שמואל בר נדב חתניה דרבי חנינא מרבי חנינא, ואמרי לה מרבי יהושע בן לוי: מה נשתנה מצורע שאמרה תורה אבדד ישב מחוץ למחנה מושבו? הוא הבדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה: בדד ישב וגו'

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קיב

המצוה הקי"ב היא שצונו להיות המצורע ידוע לכל עד שיובדלו ממנו בני אדם והוא אמרו יתעלה (ס"פ תזריע) והצורע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא. והראיה על היות זה מצות עשה אמרם בספרא (פי"ב) לפי שנאמר ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום יכול אע"פ שהוא מנוגע ומה אני מקיים בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע בכל אדם חוץ מכהן גדול ת"ל אשר בו הנגע אפילו כהן גדול יהיו בגדיו פרומים קרועים וראשו יהיה פרוע יגדל פרע. ומבואר הוא שכהן גדול הוא בלא תעשה (קסד) מלפרום או לפרוע, והשורש אצלנו (שבת קלג א וש"נ, ספ"ז מנזירות וש"נ) כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה את לא תעשה, ומאחר שמצאנו לשונם שכהן גדול כשנצטרע פורע ופורם נמצא שהיא מצות עשה. וכבר באתנו הקבלה ששאר טמאים גם כן חייבין לשום לעצמם הכרה עד שירחיקום בני אדם. ולשון ספרא (שם) טמא מת ובוועל נדה וכל המטמאין את האדם מנין תלמוד לומר וטמא טמא יקרא. והפירוש שכל טמא צריך שיכריז על עצמו הטומאה וזה שישים לעצמו הכרה יודע בה שהוא טמא ומי שיגע בו טמא ולכן יתרחק. והנה התבאר שהכרת מצורע אין הנשים חייבות בה והוא אמרם (שם ומתני' סוטה כג א) האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת. אבל תעטה על שפם ותודיע על עצמה כשאר טמאים:

ספרא תזריע - פרשת נגעים פרשה ה פרק יב

ומנין לרבות שאר הטמאים תלמוד לומר וטמא טמא יקרא ארבה את הטמאים החמורים ולא ארבה הטמאים הקלים, טמא מת ובוועל נידה, וכל המטמאים את האדם מנין תלמוד לומר טמא טמא יקרא.

רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק י

הלכה ו

מצות עשה שיהיה המצורע המוחלט מכוסה ראש כל ימי חלוטו ועוטה על שפם כאבל ופורם בגדיו ומודיע העוברים עליו שהוא טמא שנאמר והצורע אשר בו הנגע וגו', אפילו כ"ג שנצטרע פורע ופורם שעשה דוחה את לא תעשה, ואסור בשאילת שלום כל ימי חלוטו כאבל שנא' ועל שפם יעטה שיהיו שפתיו דבוקות אבל קורא ושונה ודורש, ואסור לספר ולכבס כל ימי חלוטו, ונוהג בכל הדברים האלו אפילו בשבתות וימים טובים, והרי הוא מותר ברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה וזוקף את מטתו כשאר העם.

הלכה ז

דין המצורע שיהיה לו מושב לבדו חוץ לעיר שנאמר מחוץ למחנה מושבו, ודבר זה בעיירות המוקפות חומה בארץ ישראל בלבד.

הלכה ח

המצורעת אינה פורעת ואינה פורמת ולא עוטה על שפם אבל יושבת היא מחוץ לעיר ומודיעה לאחרים שהיא טמאה, ולא המצורעים בלבד אלא כל המטמאים את האדם חייבין להודיע לכל שהן טמאין כדי שיפרשו מהן שנאמר וטמא טמא יקרא הטמא מודיע שהוא טמא.

הלכה ט

וטומטום ואנדרוגינוס פורע ופורם ועוטה על שפם מפני שהוא ספק.

תוספות מסכת כתובות דף מה עמוד ב

על פתח ב"ד - לאו דווקא על פתח ב"ד אלא חוץ לב"ד כי היכי דלא ליתחזי ב"ד רוצחין כדאמרין בפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מב: ושם) אמילתא אחריתא אבל קשה לר"י כיון דמסתמא ב"ד לאו חוץ לשלש מחנות יתבי היכי קאמר הכא סוקלין אותה על פתח בית דין הא ילפינן התם בכל הנסקלין מפרים הנשרפין וצריכין ליסקל חוץ לג' מחנות ותיירץ ר"י דהכא בעיר שרובה עובדי כוכבים בטלה קדושת היקף חומה ואין צריך להוציאה לחוץ לחומה דחומה כמאן דליתא דהא עיירות המוקפות חומה משתלחין מצורעים מהם כדאמרין במסכת כלים (פ"א מ"ז) וכשהיא רובה עובדי כוכבים אין משתלחין משום דבטלה קדושת חומה.

רמב"ם פ"ה כלי המקדש ה"ז

ובית יהיה לו מוכן במקדש והוא הנקרא לשכת כ"ג, ותפארתו וכבודו שיהיה יושב במקדש כל היום, ולא יצא אלא לביתו בלבד בלילה או שעה או שתיים ביום, ויהיה ביתו בירושלים ואינו זז משמה.

שפת אמת מסכת מועד קטן דף טו עמוד א

שם בגמ' מצורע מהו בקריעה ת"ש ובגדיו יהיו פרומים שיהיו מקורעין, ותמוה מאי מיבעיא להו דהא מפורש בתורה ובמשנה דמצורע צריך פריעה ופרימה, ואולי י"ל להיפוך דהא באמת היכא דצריך קריעה גם אם כבר הבגד קרוע אינו יוצא ידי קריעה רק צריך לקרוע מחדש והיינו דאיבעיא להו אם מחויב בקריעה או רק לילך בבגד קרוע, ופשיט לקולא שיהי' בגדיו מקורעין אבל א"צ לקרוע בכוונה לצרעתו כנ"ל:

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה קסד

והמצוה הקס"ד היא שהזהיר הכהנים מהכנס למקדש והם קרועי בגדים והוא אמרו יתעלה (שם) ובגדיכם לא תפרומו ולא תמותו. ולשון ספרא בגדיכם לא תפרומו לא תקרעו בגדיכם. ונכפלה אזהרה זו גם כן באמרו בכהן גדול (ר"פ אמור) ובגדיו לא יפרום. ודע שכהן גדול ואפילו שלא בשעת עבודה אינו מותר לו שיקרע על מת שימות לו ובעבור התוספת הזאת כפל על לאו זה. ובספרא ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום על מתו כדרך שבני אדם פורעין ופורמין על מתיהן הא כיצד כהן גדול פורם מלמטן וההדיוט מלמעלן. וכל מי שעבד ובגדיו קרועין הנה הוא גם כן חייב מיתה. כי דין פרועי ראש וקרועי בגדים אחד. אולם הכנס למקדש בדרך זה הוא בלאו. וכהן גדול לבד אסור עליו תמיד שיפרע או שיפרום אפילו לא נכנס למקדש. וזה הוא ההבדל שבינו ובין כהן הדיוט בזה: